

ΕΞΠΡΕΣ
Κυριακή 5 Αυγούστου 2007

ΥΨΗΛΟ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΝΕΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΝΟΝΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

Του Χρήστου Βλ. Γκόρτσου
Γενικού Γραμματέα της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Με το νόμο “Ανάληψη και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις” ενσωματώνονται στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία οι διατάξεις των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, 2006/48/EK "για την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων" και 2006/49/EK "για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων".

Ειδικότερα με το νόμο ενσωματώνεται στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, το οποίο δημοσίευσε τον Ιούνιο του 2004 η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision).

Οι κανόνες για την επιβολή κεφαλαιακών απαιτήσεων στις τράπεζες στοχεύουν στην ενίσχυση της ικανότητας απορρόφησης ζημιών, σε περίπτωση που εκδηλωθούν οι διάφοροι χρηματοπιστωτικοί ή άλλοι κίνδυνοι, στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Οι κανόνες κεφαλαιακών απαιτήσεων έχουν διαμορφωθεί σταδιακά από το 1988 από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία. Η Επιτροπή αυτή συστάθηκε το 1974 από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των χωρών G10. Παρόλο που το έργο της Επιτροπής της Βασιλείας δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα, η επιρροή που ασκεί είναι ιδιαίτερα σημαντική σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Ειδικότερα το έργο της έχει καθοριστική επίδραση στη διαμόρφωση του πλαισίου που αφορά στην προληπτική εποπτεία της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών στην ενιαία ευρωπαϊκή τραπεζική και εν γένει χρηματοπιστωτική αγορά. Ειδικότερα, τόσο το αρχικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας όσο και το τροποποιημένο πλαίσιο που

δημοσιεύτηκε το 2004 έχει, με ελάχιστες αποκλίσεις, ενσωματωθεί πλήρως στην κοινοτική νομοθεσία.

Το πλαίσιο κανόνων της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των διεθνών τραπεζών διαμορφώθηκε σταδιακά από τον Ιούλιο του 1988, όταν δημοσιεύτηκε το Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια με τίτλο «Διεθνής Σύγκλιση της Κεφαλαιακής Μέτρησης και των Κεφαλαιακών Προτύπων» (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards).

Το Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια ξεπεράστηκε από τις εξελίξεις στην τραπεζική αγορά. Έτσι, η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε στις 26 Ιουνίου 2004 το νέο Σύμφωνο για την Κεφαλαιακή επάρκεια (Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework).

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η προσαρμογή του τραπεζικού συστήματος συνεπάγεται ένα σημαντικό κόστος ειδικότερα για τις τράπεζες εκείνες οι οποίες θα επιλέξουν τις εξελιγμένες μεθόδους, τόσο σε συστήματα, διαδικασίες, ανάπτυξη προηγμένων μοντέλων μέτρησης κινδύνου, όσο και σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό. Η υλοποίηση των εσωτερικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων θα έχει υψηλό κόστος. Το κόστος συμμόρφωσης με το νέο πλαίσιο αφορά θέματα όπως: η προσαρμογή πληροφοριακών συστημάτων, η συλλογή των αναγκαίων ιστορικών δεδομένων, ο σχεδιασμός ή η αναβάθμιση του συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης, η εκπαίδευση των στελεχών, και η διαμόρφωση συστήματος υποβολής στοιχείων. Ωστόσο πρέπει να τονιστεί ότι το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας δεν πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως μια πρόσθετη κανονιστική επιβάρυνση, αλλά και ως μια ευκαιρία αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων των τραπεζών και των ΕΠΕΥ αλλά και των αντίστοιχων πλαισίων παρακολούθησης και ελέγχου των εποπτικών αρχών. Οι περισσότερες ελληνικές τράπεζες έχουν αναπτύξει συστήματα διαχείρισης κινδύνων, ώστε να είναι σε θέση να υπολογίζουν με ακρίβεια την έκθεση του κάθε πελάτη στον πιστωτικό κίνδυνο και έτσι να τηρούν τις απαιτούμενες κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Τα σημαντικότερα οφέλη που απορρέουν από την εφαρμογή του νέου πλαισίου για τις τράπεζες αφορούν τα εξής: τον περιορισμό πιστωτικού κινδύνου λόγω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των πολιτικών πιστοδοτήσεων, ανακτήσεων και διαγραφών επισφαλών απαιτήσεων, τη βελτίωση της πολιτικής σχηματισμού προβλέψεων για

επισφαλή δάνεια, τον περιορισμό των λειτουργικών ζημιών και του λειτουργικού κόστους, και τη βελτίωση της τιμολόγησης (risk adjusted pricing).

Η επίπτωση της εφαρμογής του νέου πλαισίου στην τιμολόγηση των τραπεζικών υπηρεσιών είναι αποτέλεσμα της μεγαλύτερης ευαισθησίας των συντελεστών στάθμισης πιστωτικού κινδύνου με την εξής έννοια: όσο καλύτερη είναι η πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλόμενου της τράπεζας τόσο χαμηλότερος είναι ο συντελεστής κινδύνου. Έτσι, ο ανταγωνισμός των τραπεζών για τη διεκδίκηση της πελατείας υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας θα οδηγήσει σε ευνοϊκότερη τιμολόγηση για τους συνεπείς πελάτες.

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι προσαρμογές που θα γίνουν στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα στα πλαίσια της συμμόρφωσης με τους νέους κανόνες της Βασιλείας II, ευνοούν την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας με τις ΜμΕ. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι ΜμΕ συγκροτούν τη ραχοκοκαλιά της Ευρωπαϊκής οικονομίας (το 99% των επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Ε.Ε. των 25 είναι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις), καθώς και της εξάρτησης τους από την τραπεζική χρηματοδότηση το πλαίσιο που διαμορφώθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη στάθμιση των χορηγήσεων έναντι των ΜμΕ τόσο στην τυποποιημένη μέθοδο όσο και στη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων είναι ιδιαίτερος ευνοϊκός. Στην κατεύθυνση αυτή συνηγορεί και το γεγονός ότι στο νέο πλαίσιο παρέχεται ευρύτερη αναγνώριση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι ΜμΕ. Άλλωστε τα αποτελέσματα της έρευνας των ποσοτικών επιπτώσεων (QIS3) κατέδειξαν ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών επί των δανείων που χορηγούνται σε ΜμΕ και περιλαμβάνονται στο εταιρικό χαρτοφυλάκιο θα παραμείνουν κατά κανόνα σταθερές με την εφαρμογή της τυποποιημένης προσέγγισης και θα μειωθούν από 3 % έως και 11 % στις τράπεζες που εφαρμόζουν τις μεθόδους εσωτερικής διαβάθμισης (IRB). Ενώ οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τα ανοίγματα έναντι ΜμΕ που πληρούν τις προϋποθέσεις του χαρτοφυλακίου λιανικής θα μειωθούν κατά μέσο όρο από 12 % έως 13 % με βάση την τυποποιημένη μέθοδο (STA) και έως 31 % σύμφωνα με την εξελιγμένη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων (AIRBA). Εντούτοις θα πρέπει να γίνει αντιληπτό από τις ΜμΕ ότι η πρόσβαση σε φθηνή τραπεζική χρηματοδότηση συναρτάται άμεσα με τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους και την αποδοτικότητα τους. Οι ΜμΕ θα πρέπει να συνεργάζονται με τις τράπεζες για την παροχή όλων αυτών των αναγκαίων πληροφοριών για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής τους

ικανότητας. Σε αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο μέτρο που από το σύνολο των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, μόνο το 5,9% είναι υποχρεωμένες να δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις, καταστάσεις αναγκαίες για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων των τραπεζών.

ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η αυξημένη, ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο, ευαισθησία των νέων μεθόδων – ιδιαίτερα, δε, της μεθόδου των εσωτερικών διαβαθμίσεων θα έχει ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση του κόστους του τραπεζικού δανεισμού ανάλογα με την φερεγγυότητα του αντισυμβαλλόμενου, και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συναλλαγής, καθώς επίσης και το βέλτιστο σχηματισμό προβλέψεων έναντι επισφαλών απαιτήσεων των τραπεζών. Το νέο πλαίσιο θα επιτρέπει στις τράπεζες να τιμολογούν τα δανειακά προϊόντα τους με ορθολογικότερο τρόπο, γεγονός που μεταφράζεται σε μείωση του κόστους τραπεζικού δανεισμού για του φερέγγυους πελάτες. Πράγματι, οι μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, καταδεικνύουν πως οι επιπτώσεις στον πελάτη λιανικής των τραπεζών θα είναι θετικές ως προς τα επιτόκια, καθώς εκτιμάται ότι μπορεί να υπάρξει μείωση από 1 έως και 3 ποσοστιαίες μονάδες βάσης.